

Uitgedaagd tot groeien (Lucas 13: 6-9) overweging 23 maart, 2025

Gemeente van Jezus Messias

Met bewondering heb ik gekeken naar de jongeren in het televisie drieluik: 'Kinderen van Rutte'. Een serie portretten van jongvolwassenen die me raakte. Meer dan tien jaar heeft Mark Rutte als premier iedere donderdag maatschappijleer gegeven aan jongeren op het Johan de Witt college in de Haagse Schilderswijk. Populair gezegd een 'multi-culti' school. Jongeren uit allerlei culturen en religies, veelal kinderen van vluchtelingen, waren zijn leerlingen. Sommigen waren nog maar een paar jaar in Nederland toen ze van Rutte les kregen.

Rutte hield hen voor: 'Als je je best doet en hard werkt, kun je in dit land alles bereiken wat je wilt. Mensen zijn zelfredzaam en zijn voor hun geluk niet afhankelijk van de overheid.'... Volgens Rutte heeft ieder mens een keuze: 'Ga je behoren tot de doeners, ook bij tegenslagen, of behoort je tot de nee-zeggers?' De leerlingen hebben zijn woorden ter harte genomen en zijn aan het werk gegaan. In de serie kijken ze terug op hun pogingen om in het vrije Nederland een toekomst op te bouwen. Dit viel voor de meesten jongeren met een niet-westerse achtergrond niet mee. Integendeel. Ook al deden ze heel erg hun best om te participeren, de drempels in onze vrije samenleving zijn hoger dan Rutte wellicht dacht.

Wat mij opviel was de enorme gedrevenheid van de jongeren om ondanks tegenslagen toch te slagen in onze maatschappij. Ze willen met andere woorden dat hun bestaan hier vruchtbaar is. Zo komt student bedrijfskunde Anar aan het woord. Hij maakt als kind van vluchtelingen de voor Nederlandse kinderen gemaakt cito toets slecht. Hij begrijpt de vragen niet. Zo moet hij helemaal van VMBO opklimmen naar het VWO. Anar doet het omdat hij gedreven is zijn talenten waar te maken. Ook is daar Hafsa die weigert haar hoofddoek voor een baan af te doen. Ze wordt meermalen in de participatie maatschappij geweigerd, maar nu heeft ze een goede baan. 'Ik wil dat ik gekozen wordt vanwege mijn talenten, niet vanwege mijn uiterlijk'.

Door alle afleveren heen speelt de strijdbaarheid van deze jongeren om te groeien. Dat ze ondanks allerlei tegenslagen doorgingen om toekomst te creëren, ontroert me. Ik heb bewondering voor hen. Het is voor mij een bevestiging dat een mens iets van zijn leven wil maken. Het vruchtbaar wil laten zijn. Maar dan moet je er wel de kans voor krijgen.

In de voorgelezen gelijkenis uit het evangelie van Lucas wil de eigenaar van een vijgenboom deze omhakken. Want hij brengt geen vrucht voort. 'Hij dient tot niets en put alleen de grond uit.' De wijngaardenier, de beheerder van de vijgenboom, meent dat je de boom nog een kans moet geven. 'Ik zal de grond om de boom nog eens omspitten en extra mest geven'. Heb er vertrouwen in dat er vruchten zullen komen. Geef het nog een kans. Sommige jongeren, sommige mensen moet je even een extra duwtje geven. Dan kunnen ze gaan groeien. Oordeel niet te snel over een ander waarvan jij denkt dat deze geen vrucht draagt. Wat hadden wij van ons leven gemaakt als we naar en ander land met een totaal andere cultuur en religie hadden moeten vluchten? Waren we dan zonder haperen succesvol geweest? Groeien, vrucht dragen gaat met haperingen gepaard. De boodschap van de Messias is: help een ander om tot wasdom te komen. Omhakken is geen optie in de ogen van de Messias.

We weten allemaal dat liefdevolle aandacht belangrijk is om kinderen en jongeren te helpen om hun eigen leven vorm en inhoud te geven. Ze hebben vertrouwen nodig om in hun eigen levensstroom te komen. Zonder liefde en genegenheid kunnen kinderen en jongeren nooit worden wie ze zijn. De weg van de liefde is ook de weg van acceptatie van wie iemand is en de acceptatie van jezelf. Opvoeden, lesgeven, gebeurt vanuit genegenheid, vanuit verwondering en eerbied voor de individuele mens.

Het is de Messias zelf die ieder mens aanziet als een door de Eeuwige geschapen wonder. Doordat God ieder mens bij name noemt, krijgen we zelfvertrouwen. Wordt ons unieke zelf erkend. Christus als wijngaardenier slaat de deur niet dicht. Maar schenkt juist nieuwe kansen. Hij heeft een diep vertrouwen in de groeikracht van een mens. Vertrouwen krijgen is een actieve daad. Door te laten zien dat je de moed hebt om tegenslagen te overwinnen. Moed dat voortkomt uit verlangen dat je verder wil op de labyrintische weg die leven heet'.

Vrucht dragen kun je als mens wanneer je kansen krijgt en mag nemen. Niet iedereen in onze samenleving heeft dezelfde startpositie. De één komt tuit een liefdevol nest met aandacht een ander heeft als kind moeten vluchten uit een land vol geweld en oorlog en heeft daarmee een heel andere startpositie in onze maatschappij. Schenk hen liefdevol een nieuwe kans. De Messias roept ons mensen op de situatie voor diegene die het moeilijk heeft te verbeteren. Spit de grond nog eens om, schenk groeimest. Oordeel en veroordeel niet te snel.

Nu is het een spannende vraag wat wij onder vrucht dragen verstaan? Zeker vanuit de christelijke traditie. Wie groei louter en alleen bekijkt als materiële groei die loopt de kans zichzelf voorbij te lopen.

Eerst wil je gewoon werk om je hoofd boven water te houden en om een gezin te stichten. Als je dit eenmaal hebt bereikt wil je hoger opklimmen en een leidinggevende functie bereiken. Meer verdienen, groter huis, liefst een tweede huis en dan. Ja wat dan. Als stilstaan achteruitgang betekent, dan is geen enkel bereikt doel goed genoeg. En lig je voor je het weet met een burn-out uit de race om het bestaan. Dan hak je zelf je eigen bestaan om.

Groei in het licht van het christelijk geloof is niet gericht op de eigen mateloze drang tot materiële groei. Het is juist het erkennen van de grens van het aardse. In de gelijkenis gaat het er trouwens om dat wij de anderen laten groeien. Navolging van de Messias betekent in dit opzicht: nieuwe kansen bieden aan hen die zijn vastgelopen. Door de grenzen te stellen aan mijn groei bied ik anderen de ruimte om zichzelf te ontplooien. Hoeveel ruimte eis ik op in onze maatschappij? Gaat mijn ruimte niet ten koste van die van de ander?

Groei vanuit een christelijk perspectief is altijd gericht op het laten bloeien van het geheel van de samenleving. De Messias heeft de hele Schepping op het oog. Daarom is het zo van belang op wat voor manier wij naar de wereld kijken. Met welke blik kijken wij? Met het oog van de ongebreidelde kapitalist of met het oog van de zich verwonderende mens?

Als de leerlingen van de Messias vragen wat de groots mogelijke innerlijke groei is, dan plaatst Hij een kind in hun midden: 'Ik verzeker jullie: als je niet verandert en wordt als een kind, dan zul je het koninkrijk van de hemel zeker niet binnengaan.' Vrucht dragen vanuit het christelijke perspectief is een zien, een schouwen vanuit de verwonderende blik van een kind.

Weer tot de 'verwondering van een kind komen', is het uiteindelijke doel van ons leven. Dan wordt het gewone, alledaagse tot het meest bijzondere. In het voorgelezen gedicht schrijft Jellema:

'Noem het ontzag voor wat we zagen voor het eerst,
een beetje werden we toen kind, voor ons gevoel'

Wie durft te worden als een kind die krijgt 'een soort van eeuwigheid'. Die ziet in 'een glimp' het wonder van ons bestaan.

De afgelopen dagen heb ik doorgebracht bij onze kinderen en kleinkinderen in Zwitserland. Ik heb heerlijk met de kinderen door de bossen gewandeld, als een kind met onze kleinzonen steentjes in een rivier gegooid, dammetjes gemaakt en rosten beklommen. Ik heb met de ogen van een kind naar de oneindige lucht boven de witte bergtoppen gekeken. Uitbundig met ze door de alpenweiden gesjouwd. 'Het greep me aan, kan ik je wel vertellen'. Ik besepte weer als een kind: het leven is een wonder, hey is ene geschenk van de Eeuwige dat ik er ben en mag leven.

Deze momenten mogen eeuwig duren. Ik heb het leven weer mogen zien vanuit de ogen van een kind, mijn leven is vruchtbaar mogen worden.

'Tijd vliedt,
hier wordt het lente nu, narcissen bloeien, knoppen
van de kastanje zwellen; soms bewaart één uur
een lengte levenslang.'

Moge het zo zijn
Jeroen Jeroense
19 maart 2025

AURORA BOREALIS (Noorderlicht)

Hoe het begon – een haast onmerkbare verkleuring,
een wolkje als eens mans hand, maar nu niet
opstijgend uit de zee, van ergens in de lege,
ijskoude poolnacht boven ons tussen de sterren een plek.

We keken ervan op, zo anders dan
boven de wegkruisingen thuis een neongloed,
en vreemd, we zagen er de sterren nog doorheen.
Snel groeide dan die vlek uit tot een brede,
de ruimte overspannende geelgroene band,
zich rekkend, omkrullend, wentelverwaaierend
een baaierd die geen licht gaf, het licht was,

een stralensluier die het duister duister liet.
Het greep ons aan, kan ik je wel vertellen, wij,
in onze warmste kleren, hielden het niet uit
te blijven staan en, liggend op het achterdek
– het schip voer rustig tussen kust en eiland door –
dachten ‘zijn is de ziel, is naar de sterren kijken
en daarheen langzaam worden opgelicht’ misschien.

Noem het ontzag voor wat we zagen voor het eerst,
een beetje werden we toen kind, voor ons gevoel
was onze aarde weer plat vlak waarop de zee,
de rotskust en het eiland hoedend overwelfd
door weer de hemeltent, een koepel die het schijnsel
doorliet van gene zij, en wat we wisten over
geladen deeltjes afgestoten door de zon,
over de poolmagneetkracht, gloeiend dampkringgas,
werd spoorloos in ons kijken uitgewist. Nee, foto’s
heb ik niet willen maken, want geen sluiters, denk ik,
hoe lang ook open vangt een lichtgeboorte zo
in den beginne op, je zult het met het woord
zelf moeten doen en dan je voorstelling daarbij,
al deelt niemand die met je, maar geloven: dat
geeft van een soort van eeuwigheid een glimp. – Tijd vliedt,
hier wordt het lente nu, narcissen bloeien, knoppen
van de kastanje zwellen; soms bewaart één uur
een lengte levenslang, zoals daar ’s nachts aan dek
dat stervenskoude onder ontelbare sterren
met toen dat licht, en wij, ziende hoe het begon.

C.O. Jellema (1936-2003)